

A18 KULTUR & NÖJE

SMÅLANDSOPERAN • TROLLFLÖJTEN

Tamino och Pamina spelas av Michael Axelsson och Julia Ojansivu.
FOTO: STEFAN NILSSON

Premiär med glans och balans

W.A. MOZART TROLLFLÖJTEN

Masugnen, Huseby bruk

Regi: Peter Bäckström
Konstnärlig ledare: Björn Elmgren

Producent: Paula Gårslöv

OPERA

DET SVARTA eldslickade timret ovanför den enorma masugnen, framställandet av räjärnet, denna procedur kan liknas ett slags alkemisk process. Fastän masugen på Huseby bruk för länge sedan tystnat, blir själva scenen som en historisk blinkning till både Mozart och oss i publiken när Smålandsoperan har premiär på Trollflöjten! Ja, det är genialt att placera just denna opera här, med närhet till ugnen, eldens och förbränningens symbolik (förvandling och förädling) nära naturens heliga tempel.

Trollflöjten är nämligen fylld av naturmystik och alkemi, symboler och invigningsritualer. Herr Mozart var frimurare, men som för att inte dra för stora växlar på detta har regissören, Peter Bäckström, valt att inspi-

reras av smålänningen Dag Hammarskjöld. Och tiden är femtiotal.

Dag Hammarskjöld var en person som på många sätt kan stå som förebild för den inre och yttre människan, våra val och vår moral, i medveten estetik och diplomati. Men, inte utan svåra prövningar! Precis som för Prins Tamino, (Michael Axelsson)

För att få förenas med den bortrövade Pamina, tvingas han ut på ett dubbel uppdag. Vem är god och vem är ond?

Vägen mot sanning är varken rak eller enkel.

SÅ TOLKAR jag första aktens spel utifrån tidsandan. Kören tillsammans med huvudpersonerna ser ut att vara inbegripna i en diplomatisk affär, en tyst utväxling på hög nivå. Kostymeringen (Per Enarsson) talar om för oss att vi inte befinner oss i en sagovärld utan snarare i efterkrigstiden. Kampen mellan ljuset och mörkret är centralt och evig, tycks det. På sitt uppdag, utskickad av Nattens drottning (Anna Karin Ranelf), får prins ju dessutom den pladdrige,

Papageno och gossarna: Linnea Wickander, Lina Larsson Björn Elmgren och Alba Guitérrez Malmbom.

charmige odågan Papageno på halsen: Mästerligt spelad och välsjungen av Björn Elmgren, tillika operachef och konstnärlig ledare.

PÅ NYSPIKAT trägolv som i djup och bredd ligger mycket nära originalscenens mått då operan uruppfördes i Wien 1791, börjar en ganska försiktig upptakt av Trollflöjten, som sedan i andra akten blir bättre och bättre. När den kulminerar med att alla sjunger:

Det sanna har segrat och kröner med glans det sköna, det rätta med segrarens

krans, då vet undertecknad att jag har varit med om något bra. Kroppens egen alkemi ljuger inte och det är bara att gratulera.

Höge Farao, vad duktiga ni är, Smålandsoperan!

VISSERLIGEN upplever jag ibland glapp mellan librettot (texten, här i Alf Henrikssons översättning från 1968) och det faktum att det visuella är så icke-magiskt: franskt och amerikanskt dammode. Slips, hatt, kostym och rock för herrarna. Den inneboende magin och alkemin får i stället visuellt sina lösningar: Sarastros (Markus

Kroon) symboliskt blodröda kostym. I slutakten mot den turkosa fonden en magnifik och visionär bild. Här satsas på färgprojicering, ljus, rörelsemönster i enkelhet. Spelet görs mest i rollerna: Papageno, Papagena, Pamina och Nattens drottning. Men jag imponeras också av de tre damerna: Åsa Elmgren, Charlotte Forsberg och Hélén Kimblad både i spel och sånginsatser.

DET GÅR EJ att nämna alla. En eloge till hela kören. Inte minst Sofia Hallinder. De tre gossarna görs av tjejer, blivande primadonnor? Duktiga är de, som förste gossen Alba Guitérrez Malmbom i klar sopran och fin mimik. Musiken och sången står hela tiden i första rummet: mer av konsert, än spel. Nedsänkt i golvet men fullt synliga bär den proffsigt lyhörda orkestern upp. Inte minst i de omtyckta och välkända ariorna: Michael Axelsson som Tamino är inte bara trovärdig i rollen, han utgör med sin mjukt modulerade tenorstämman en behaglig prins. Nattens drottning, ska hon drill-

sig upp till trestruket? Jo, hon klättrar, det görs, i scenen där Pamina ställs på prov av sin hämndlystna mor. Efter det blir Nattens drottning bara bättre och bättre.

DET ÄR NOG ändå så att premiärens mest lysande figur görs av Julia Ojansivu. Det är i sanning en njutning att höra och se henne, både i aria och tal och duett med Pamino. Hennes onde kontrahent, Monostatos (Bernt Björnberg) i sin maffiosokarakter lyckas inte besegra henne! Men Markus Kroon som Sarastro är lika lysande. I första som andra arian, och hela operan igenom är hans bas så djup, som en tämj d, hans omfång så imponerande att självaste masugnen kunde blygas. När mörkret fått flyundan och Tamino och Pamina sveper ett vitt tyg över scenen är det nästan fullbordat.

De älskande får varandra. Alla förenas. På kärlek kommer allting an. Och Gudarna har haft sitt finger med i spelet. Papageno och Papagena (glödande, Sara Wählin!) har också fått varandra.

TINA PERSSON